

יב א ממי פ"א מהל'
גירושין הלכה ו' ופ"ד
הל' ג סמג עשין נ טושי"ע
אה"ע מ"י קד סעף ב:
ב ב מ"י פ"ח מהלכות
גירושין הלכה יא סמג
סע' טושי"ע אה"ע ס' קמג
סעף כ:
בא ג מ"י סע' טושי"ע סע'
סעף כא:
בב ד מ"י פט"ו מהל'
שבת הלכה טו סמג
עשין א טושי"ע א"ח ס'י
סעף סעף א:
בג ה מ"י פ"ד מהל'
סוכה הלכה ה טושי"ע
א"ח ס'י מל סעף י:
הגהות הנאמרות

רבינו הנאמרות

הא דקתני אין כותבין
גיטי נשים על מי שיש
בו רוח חיים או על מי
שהוא אוכל דייק לספר.
ורבנן דוחין הכי אי הוה
כותב וכתב לה בספר הוה
שמעינן מינה האי סברא
השתא דכותב ספר
לספירת דברים בעלמא
הוא דאתא כו'. ואידך
מכרת כריתות כו'. פי'
היה לו לכותב וכתב לה
ספר כרת מ"ט כותב
כריתות כו' ואידך כרת
כריתות לא משמע ליה
כלומר טעם אחד הוא:
אמר רב אחא בר יעקב
כל מחיצה שאינה יכולה
לעמוד ברוח מצויה אינה
מחיצה. ואקשי' עליה
ממתי' דתנן הערשה
סוכתו בין האילנות
והאילנות דפנות לה
כשרה והני ניידי ואולי
ואחו. ומשני האילנות
חזקים וקשים דלא ניידי.
שינוי ונופו עביד ליה
בהוצא ודפנא. כלומר
נועץ הוצא ודפנא וקשר
הנוף בהן כדי שלא יהא
מתנודד והולך ובה הוא
קמיל דלא חייש דילמא
אתי לאשתמושי באילן
המתנודד לקרקע ת"ש פסי
מהא דתניא גבי פסי
ביראות היה שם גדר או
אילן או מחיצת קנים נידון
משום דיומד ושני התם
דעביד בהוצא ודפנא.
ת"ש מהא דתנן בסוף
(עוקצין) [עירובין] אילן
המיסך על הארץ אם
ג' [אין] נופו גבוה מן הארץ
ג' טפחים מטלטלין
תחתיו ומשני התם נמי
דעביד בהוצא ודפנא. אי
הכי מחיצה מעליא היא
אמאי אמר רב הונא
בריה דרב יהושע התם
אין מטלטלין בתוכו

הגהות וציונים

א] צ"ל ואין הכתוב
מְדַבֵּר מְדַבֵּר שיהא
כתב וכו' (רש"י):
ב] בכת"י שהוזה
המחיצה, ובבבא"מ
הגיה שיהא מחיצה:
ג] צ"ל והכי (בארות
המים): [7] תיבת נמי אין
כאן מקומו צריך להיות
אחר תיבת שאז נמי היה
לו (בארות המים):
ד] צ"ל כלל ופרט וב"ב
(דבש תמר): [1] דמית
קרא בבבא"מ בית
אביה דב"ב שבה נעורים
כ"ל (מתנה אפרים):
ה] [צ"ל אביה] (גליות):
ו] צ"ל מחיצה העומדת
מאליה ו"א נטעו
מתחילה לכן שמה
מחיצה דכך הוא וכו'
(בארות המים):

כד: הישן תחת המטה

פרק שני

סוכה

א] עירובין טו: (ג ג"ג)
סע' וגיטין דף כא:
ב] קדושין ה' (ד עירובין
טו: [גיטין כא: קדושין
ג: ה' (ד' (ה' עירובין
טו: יומא יג' קדושין ה' [ה'
גיטין פג: (1 עירובין
טו: (1) סע' דף יט:
ג] עירובין טו: נט:
ד] ג"ג סע': ע"ג:
ה] עירובין טו: (1) גיטין
כו: (2) [ע"י] מוספות
עירובין טו: ד"ה ע"מ:
ו] עירובין טו ע"א.

הגהות הב"ח

א] תוס' ד"ה נכמינה
וכו' דרש לה מספר
כריתות ספר כורחה ואין
דבר אחר:

תורה אור השלם

א] פי' יקח איש אישה
ויקעלה ויקח אם לא
תקוצא הן בקנינו פי'
קוצא בה ענות דבר
יקח לה ספר פריחת
ינתן בידה ושלחה
מפיתו: [דברים כ', א]

ליקוטי רש"י

ספר. וכמו לה ספר
כריתות ספר משמע קלף
כדכתיב ואני כותב על
הספר גזי ודבר קרי לה
מגילה כדכתיב (ירמיה לו)
אמרי שרף המלך את
המגילה [עירובין טו:].
וכתב לה מכל מקום.
מללא כתב ומתן ספר
כריתות צדה. אי כתב
בספר. משמע יכתוב
בקלף ומלית למימר דמי
רבי מוכתב לה דומיא
דקלף הוא דרבי. השתא
דכתוב ספר. אין זו
אלא וכמו ספירת דברי
כריתות ועל כל מה דנטי
לכתוב [גיטין כא:]. וכתב
דה מאי דרשי ביה.
כיון דספר לאו קבע
משמע ממילא הא לא קבע
ליה קלף ועל דבר משמע
ולמה ליה למכתב וכמו
לרבות כל דבר לכתוב ומתן
לה ספר כריתות. ואינה
מתגרשת בכסף. אם
נתן לה כסף ואמר
המגרשני זו [עירובין שם].
הוייה. קידושין שמהוה
בזן עלמה לבעל [גיטין
כא:]. דבר הכורת
בינו בבינה. שלא יטיל
מנאי בגט שיקשר יחד
אלא דברי הדלה יח
[עירובין שם]. שלא יאזן
מנאי המקשר יחד אל
מנאי הכורת ומגדיל
צניעה [גיטין שם].
צניעה אין זה
כריתות. דהא כל מינה
קשורה זו שממנו היא
נמנעת מלשמות יין ומנאי
זה מלוי והולך לעולם ואין
זה הדלה. אבל מכל ועד
שליש יום הרי זה כריתות
מיד שהרי דברי הדלה הן
לסוף שלשים יום ומותרת
מיד לאש אחר [עירובין
שם]. הרי זה כריתות.
אפילו מיד דהיא מקיים
מנאו ומלך שאפשר דברים
הללו לנא לדי הדלה.
מכרת כריתות. דהוה
מזי למכתב ספר כרת
דמשמע ספר כורחה והן
דרשא אחרתי מיימורא
דלישנא [קידושין ה.].
מחיצת הקנים. קנים

הרי עשויה בידי אדם. לרוח זה צדי אלס כאל: ספר. וכמו לה
ספר כריתות: אין יי אלא ספר. קלף: מניין לרבות כל דבר.
לכותבו עליו כגון לוח עץ ועלה זית: וכתב מכל מקום. למלי
למכתבו ומתן צידה ספר כריתות: אי הוה כתב וכתב לה כריתות

בספר כדקאמרת. דהאי ספר קלף
הוא: השתא דכתוב ספר. אין זה
קלף ואין הכמוז מדכר [1] שיהא נכתב
עליו אלא דברי הגט קרוי ספר ספירת
דברים כריתות דברים שיהו כורתין
ומפרידין צניעה: ורבנן. כיון דספר
לאו קלף הוא האזי וכמו לה לא
אצטרך לרבות כל דבר דמהיכא
מיתי לך לייחד דבר לכתיבתו דליצטרך
לאשמועינן שכל דבר כשר לך: ואינה
מתגרשת בכסף. ליתן לה כסף
לשם גירושין ולומר הרי את מגורשת
זו כדרך שנתן צקידושין ואמר הרי
את מקודשת זו: ואיתקש יציאה
דהויי. ואלה מציתו והלכה והיתה
לאש אחר (דברים כד): מה הוייה.
כשמהווה עלמה לאש אפשר בכסף
דנפקא לן צקידושין (דף ג'). קיתה
קיתה משדה עפרון: מספר כריתות.
מדסקמן כריתות לספר: דבר הכורת.
שמהא ספירת דברים כורתת צניעה
ולא יהא מנאי האוגדס יחד: אין
זה כריתות. לכל ימינה קשורה זו
שממנו נריכה לעמוד שלא לילך:
הרי זה כריתות. דיכול לנא לדי

הפרדה לקוף שלשים הלך מעשיו
מותרת לינשא מן המורה: מברת
כריתות. דמזי למכתב ספר כרת:
מתני' בין אילנות. צאריך ולא
סמכה עליהן אלל הן דופנותיה:
גמ' שאינה יכולה לעמוד ברוח
מצויה. שהרוח מוליכה ומציאה:
בקשין. אילנות זקנים ועצים: הא
איבא נופו. שהולך וצא ופעמים שאף
הנוף מן הדופן: דעביד ליה. אורג
הנוף כמין מחיצה שלא ייעטו הרוח:
לאשתמושי באיץ. להניח עליו כלי:
היה שם. צפסי ציראות קאי היה
צאחת הפירות אילן שעוצו אמה לכל
זד: או גדר. מרובע אמה על אמה
כל גדר סתם של אצנים הוא וצריך
שיהא אמה על אמה כדי לחלקו לשתי
מחילות אמה למורה ואמה לנפון או
לרום: דיומד. זו עמודים שהיו
מחיצה [2] לכאן ולכאן שצדק הקילו חכמים

עליהם: המיפך על הארץ. נופו גדול מאד וראשי הנוף כפופין
סביב על הארץ: מטלטלין תחתיו. דאמרינן לצוד ומחיצה זו
גבוהה עשרה מצפנים שהנוף ארוך הוא וצנצה האילן הוא: אי
הכי. דעשויה צידים היא וראוי לדור תחתיה ולשמור שדה עשאה
וכיון דמוקף לדירה הוא: איטלול בבבא"מ. כלומר יטלטל זו
כל כמה שהוא גדול אלמה אמר רב הונא אין מטלטלין זו כלל
אלא

עליהם: המיפך על הארץ. נופו גדול מאד וראשי הנוף כפופין
סביב על הארץ: מטלטלין תחתיו. דאמרינן לצוד ומחיצה זו
גבוהה עשרה מצפנים שהנוף ארוך הוא וצנצה האילן הוא: אי
הכי. דעשויה צידים היא וראוי לדור תחתיה ולשמור שדה עשאה
וכיון דמוקף לדירה הוא: איטלול בבבא"מ. כלומר יטלטל זו
כל כמה שהוא גדול אלמה אמר רב הונא אין מטלטלין זו כלל
אלא

עליהם: המיפך על הארץ. נופו גדול מאד וראשי הנוף כפופין
סביב על הארץ: מטלטלין תחתיו. דאמרינן לצוד ומחיצה זו
גבוהה עשרה מצפנים שהנוף ארוך הוא וצנצה האילן הוא: אי
הכי. דעשויה צידים היא וראוי לדור תחתיה ולשמור שדה עשאה
וכיון דמוקף לדירה הוא: איטלול בבבא"מ. כלומר יטלטל זו
כל כמה שהוא גדול אלמה אמר רב הונא אין מטלטלין זו כלל
אלא

הרי עשויה בידי אדם: [6] אמר מר משום
רבי יוסי הגלילי אמרו אף אין כותבין עליו
גיטי נשים מ"ט דר' יוסי הגלילי דתניא [8] ספר
אין לי אלא ספר מנין לרבות כל דבר תלמוד
לומר וכתב לה מכל מקום אם כן מה ת"ל
ספר לומר לך מה ספר דבר שאין בו רוח חיים
ואינו אוכל לך מה ספר דבר שאין בו רוח חיים
ואינו אוכל ורבנן אי כתב בספר כדקאמרת
השתא דכותב ספר לספירת דברים בעלמא
הוא דאתא ורבנן האי וכתב מאי דרשי ביה
ההוא מיבעי להו [9] בכתיבה מתגרשת ואינה
מתגרשת בכסף ס"ד אמינא הואיל ואיתקש
יציאה להויה מה הויה בכסף אף יציאה בכסף
קמ"ל ורבי יוסי הגלילי האי סברא מנא ליה
מספר כריתות נפקא ליה [7] ספר כורתה ואין
דבר אחר כורתה ואידך ההוא מיבעי ליה
לדבר הכורת בינו לבינה כדתניא [10] הרי זה
גיטיך על מנת שלא תשתי יין ועל מנת שלא
תלכי לבית אביך לעולם אין זה כריתות כל
שלשים יום הרי זה כריתות ואידך מברת
כריתות נפקא ואידך כרת כריתות לא דרשי:
מתני' [11] העושה סוכתו בין האילנות
והאילנות דפנות לה כשרה: גמ' אמר רב
אחא בר יעקב יכל מחיצה שאינה יכולה
לעמוד ברוח מצויה אינה מחיצה תנן העושה
סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה
כשרה והא קאזיל ואתי הכא במאי
עסקינן בקשין והאיכא נופו דעביד ליה
בהוצא ודפנא אי הכי מאי למימרא מהו
דתימא ניגור דלמא אתי לאשתמושי
באילן קמ"ל ת"ש היה שם אילן או גדר [12] או
מחיצת הקנים נידון משום דיומד התם נמי
משום דעביד ליה בהוצא ודפנא ת"ש [13] אילן
המיסך על הארץ אם אין נופו גבוה מן הארץ
שלשה טפחים מטלטלין תחתיו אמאי הא
קא אזיל ואתי התם נמי דעביד ליה בהוצא
ודפנא אי הכי ניטלטל בכוריה אלמה אמר רב
הונא בריה דרב יהושע [14] אין מטלטלין בו

ככל דוכתא להציא דרשה הפשוטה לכאורה כדאשכחן פרק המוצל
(צ"ק דף טו). דמיתיה [15] שצח נעורים לאציה גצי חצלה וצריש קדושין
(דף ג'). משמע דצנעוריה צית אציה צהפרת נדרים כתיב וכן
צפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לד): וצפרק צא סימן (נה
דף ג. ושם) דדריש נגעים אין רואין אותן אלל ציוס מציוס הראות
זו צפרק חי יטמא כדאציי דפרק קמא דמועד קטן (דף ט. ושם)
ושציק דרשה דרצא דדריש דכתיב לי ולא לאורי וכן פרק הקורא את
המגילה למפרע (מגילה דף כ.). דדריש ולא מוהלין אלל ציוס מדכתיב
ליה מנן שמונת ימים ולא לילות וציוס מוקי לה ציוס אפילו צנצנת:
אם מת (אציו [16]) לא חשיבה חו צית (אציו [17]) כדתנן צנדרים פרק השותפין (דף מו). קונס לציתן שאיני נכנס שדך שאיני לוקח מת או שמכרו
לאחר מותר וי"ל דצית אציו קרויין כל יונאי חלני של אציו ואע"פ שמת כדאשכחן גצי תמר שהיתה צמו של סע וכתיב (צנצנת לה) שצי אלמנה
צית אצין וכבר מת אציה כדמוכחי קראי [18]: ואידך מברת כריתות נפקא. קשיא לרבינו תם דצפ' המגרש (גיטין דף פג:) קאמר על
רבנן דרבי אליעזר כרת כריתות לא דרשי ור' יוסי הגלילי ככלל דרבנן יש לומר דלא קאמר לה משמע ליה אלל לא דריש לההיא דרשה:
והא איבא נופו דעביד לה בהוצא ודפנא. תימה דצפרק קמא דעירובין (דף טו). דאמר רצא מחיצה העומדת מאליה לא שמה
מחיצה ופריך מהכא ומשני צנצנתו מתחלה לכן הא על כרחך מוקמי לה הכא דעביד ליה צהוצא ודפנא ותו לא לריכיין
לנוטעו מתחלה לכן וי"ל דצין הכא צין התם דייק משום דמשמע ליה דליירי ככל ענין צין היכא דהוי רוב הדופן מעץ האילן הקשה
שצין הולך וצא צרות צין הוי רוב הדופן מן הנוף ופריך התם מן הקשה והכא פריך מן הנוף והא דפריך הכא אי הכי מאי למימרא ולא משני
דאשמעינן מחיצה העומדת מאליה [19] שמה מחיצה ולא נטעו מתחלה לכן דכך הוא מסקנא דהתם דכולהו מודו צמחיה לא חשיב זה
חידוש משום דקיימא לן כדאציי צלחי העומד מאליו דשמה לחי [20] וכל שכן מחיצה:

קמה

מחורבים. שהיו נטועים כסדר מחיצה [עירובין טו]. שעשאה לכאן ולכאן כעין דיומד [שם יט:]. דיומד. מפרש צפ' שני (דף יט). דיו עמודים עמוד אחד נראה כשנים שעשאו כמרוז ונטעו אחד ממחילומיו לדרום ואחד למערב כדי עבד ד' דיומדין לדי
הפיאות יש לכל מחיצה זו אמות עומד אמה מכלן ואמה מכלן. המיפך. נופו נטעו סמוך לארץ ראש הנוף צפחות מג' לקרקע ועיקרו צמקוס שמוצד לאילן גבוה עשרה. אין מטלטלין בו. אם היה היקפו יותר מציב סאמים כחצר המשכן ושעור
זה נתנו חכמים לכל היקף הממוקן ואינו מתוקן כל צרכו כגון למחיצה שאין בה שמי וערב צהאי פירקא (דף טו:). ולהיקף שלא הוקף לדירה צפ' שני (דף כד). והכא נמי אי צעומד מאליו מוקמת לה ספיר כו' הואיל ולא להכי עבידא יבצו ציה רבנן האי
שיעורא [שם טו].

הישן תחת המטה

פרק שני

סוכה כה.

עין משפט גר מצוה

אלה הם כן אינו הוה אלה כשיעור צית סאתים כחנר המשכן^(א) ששיעור זה נתנו חכמים לכל היקף שאינו לדירה ואם גדול הוא מכאן הוה כרמלית ואין מטלטלין צו אלה צמוד חרבע אמותיו של אדם והאי כיון דצדיים הוקף ולדירה אפילו הוה יותר מצית סאתים ליטלטל ציה: שתשמישה לאויר.

אינה עשויה לירה זו אלה לנורך אור שחונה לה לשמור השדות והינה חשונה לירה להמיר היקף גדול: שבת בת"ל. קדש היום על האדם והוא צתל גצוה עשרה וקנה שס שציתמו: והוא מארבע אמות עד בית סאתים. גדול הוא מארבע אמות אצל אינו יותר על צית סאתים: וכן בנקע. גומא העשויה מששת ימי צראשית ווליא"ה: וקמה קצורה.

צאמלעה: ושבולות. גצוהות עשרה מקיפות אותה סביב כל הני מחילות וינהו להיקף צית סאתים ולא ליותר מכאן דלא נעשית לדירה הלכך מהלך את כולה למחר וחונה לה אלפים דכל חללה האיל ושצת זה צאורה מצעוד יוס הוה כארבע אמות של מקום שציתה ולהכי נקט והוה מארבע אמות דאי לא הוה יותר מארבע אמות מאי מהלך את כולה איכא צלל מחילות נמי חרבע אמות מקום שציתה אינה ליה דהיינו^(ב) שצו איש תחתיו וחונה להן אלפים אמה דכתיב אל יא איש ממקומו ואסמוך רצון למילך מקום ממקום ומקום מניסה כו' כדאמרין צעירוצין (דף טו.). ומל מוקף מחילות הוה דכל שגצוה עשרה אמרי' גוד אסיק מחילות שלו והקף צהן את ראשו: ושבולות מקיפות. ואע"ג דאין עומדות צרות: דעביד ליה. למחילות השצלים צהולא ודפנא משצולת לשצולת עד שאגזן וגלגן יחד סביב ומחזיקות זו את זו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טרד וכו' דאינו יכול:

תורה אור השלם

(א) וְשָׁנִיתָם לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בָם בְּשַׁבְּתֶיךָ בְּבִיתְךָ וּבְלִבְיָיִךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשַׂבְּתֶיךָ וּבְקוֹמֶיךָ: (דברים ו, יז)

(ב) וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טָמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָבֹלּוּ לְעֵשֶׂת הַבָּסֶסֶח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרָבוּ לַפְּנֵי מִזְבֵּחַ וַיִּלְבְּשׁוּ אֶתְרֵן בַּיּוֹם הַהוּא: (במדבר י, י)

ליקוטי רש"י

א"ת בבית סאתים. אם היה היקפו יותר על צית סאתים אין מטלטלין צו אלה חרבע אמות ואפילו נטעו ממחילה לנך דהוי מוקף לדירה [שם צט:]. משום דהוי דירה שתשמישה לאויר. לעולם שנטעו ממחילה לנך והיקף לדירה הוה אצל לירה זו אינה עשויה לנורך חוכה אלה לנורך אור שחונה לה לדור שס שומרי השדות ועשויה להליל מן החמה ואין מטלטלין בדירה זו אלה צית סאתים כדמניא צ"ש (דף כב.) כלל אמר ר"ש כן אלעזר כל אור שתשמישו לדירה כגון ליר וספר ומוקפה וחנר ואפילו י' כורים מותר וכל דירה שתשמישה לאויר כגון צורגין שצדקות צית סאתים מותר יותר מצית סאתים אסור דלאו לירה הוה דעל כחו הוה דל שס [שם טו.]. אינה לדור צה תמיד אלה להסמוך צה שומרי השדה [שם ק.]. גבחה עשרה. דלמריקן גוד אסיק מחילותיו כל סביבותיו והרי הוה מוקף. וכן נקט. אחד מנייקי הסלעים. והוה ב"ת אמות עד בית סאתים. האיל ושצת צאור מחילותיו נעשית ציתו וכולו כארבע אמותיו הוה הלכך מהלך את כולה וחונה לה אלפים אמה, אצל אי הוה טפי מצית סאתים אין מחילותיו מועילות לו שהיקף שאינו עשוי לדירה אינו מועיל אלה לצית סאתים, להכי נקט מארבע אמות וליך דאם היה פחות מ"ד אמות מאי מהלך את כולה איכא ומחילותיו מאי מהני צללו מחילה נמי מקום לכל אדם ד' אמות צפרק מי שהוליאוחו (לקמן דף מ"א.). ושבולות מקיפות אותה. שהינה גצוה גצוהין י' עסקין [שם טו.]. ובבבבב בדרך פרט לחתן. ואע"ג דחתן נמי צהולא לאו קראי דאי הוה כתיב חד כיון דחתן לאו טריד אינטריכי להו מרי קראי דאי הוה כתיב חד כיון דחתן לאו צהדיא כתיב צקרא הוה אמינא לא פטר הכמוצ אלה טורה ועושה מלאכת מנוה צדיים או מהלך למנוה אצל חתן שהוא יושב וצטל ואינו עוסק אלה טריד צמחצת צעילה לא פטר הכמוצ הלכך מקרא יתירא אשמעינן דפטור מק"ש דטריד צמחצת צעילה: מואי משמע. מהני קראי פרט למנוה: כי דרך. הולך דרך סחורה: מי לא עסקינן בו'. וכי אינך יכול לכלול צמקרא דרך מנוה עם הרשות והא דרך סתמא כתיב ומשמע נמי דרך מנוה וקאמר רחמנא ליחייב לקרות: אם בן. דצדך מנוה נמי קאי לכמוצ צלכת דדרך: שריד. לצו טרוד צמחצת צעילה ומסתצרה כי פטריה קרא משום טירדא פטריה (א) ואינו יכול לעסוק צשנים כאחד: כונם אלמנה לא שריד. ויכול לקיים את שתייהן: אי משום שירדא בו'. האי דפריך משמע ליה דטרדתו פוטרתו לפי שאינו יכול לכוון את לצו והלכך אפי' טצעה ספינתו דטרוד צנערו ליפטר: שנאמר בהן פאר. כדלקמן" ואצל לאו צר פאר הוה וכשמחפאר מראה צעלמו שאינו אצל: חתן שריד שירדא דמצוה. ואשמעינן קרא דלא מיחייב להסיר דעתו ממחצת מנוה ראשונה צצצל זו הצאה עליו אלה יעסוק צראשונה ויתן לצו להיות צקי צצצ: שירדא דרשות. שאף על פי שהוא חייב לנהוג צצילות של נעילה רחילה וסיכה" להראות כבוד ממו אינו חייב להצטער: והעוסק במצוה דפטור מהכא נפקא. משצתן צציתן: ויהי אנשים וגו'. צצפת מדצצ" קרא צצנה השנית ליציאת מצרים: הכי

קמה קצורה ושבולות מקיפות אותה. אע"ג דמוקי לה צמקנא דעצד לה צהולא ודפנא לא שייך כאן לאקשווי אי הכי ניטלטל צכולה כדאקשי לעיל דהתם צאלין המסכך על הארץ שיש צו סכך וחשיב כמוקף לדירה אצל הכא ליכא סכך אלה אורר ואפי' הקיף ולצסוף פתח לא חשיב מוקף לדירה כדאיתא פרק עושין פסין (עירובין דף כד.). **שלוחי מצוה.** הולכי צצצ מנוה כגון ללמוד תורה או להקציל פני רצו ולפדות שציון פטורין מן הסוכה ואפילו צשעת חנייתן כך פי' צקונטרס וכן משמע צגמרא" דקאמר הולכי לצצצ מנוה פטורין מן הסוכה צין ציוס וצין צלילה ומשמע אע"פ שאין הולכין אלה ציוס דאי דאולי ציממא וצלילה אפי' לצצצ הרשות נמי פטורי כדקתני צצציתא" ועוד עוצדא" דרצ חסדא ורצה צר רצ הונא דגנו ארקתא דסורא" ומימא אס יכולין לקיים שניהם אמאי פטורין דאטו אדם שיש לו יציאת צצגדו ומפילין צראשו מי מיפטר צכך משאר מנות וצפ' אין צין המודר (גריס ד' ג:) גצי המודר הנאה דמחזיר לו אצידמו אע"פ דמהני ליה פרוטה דרצ יוסף משום דלא שכיחא ואי כל זמן שאצידה צציתו מיפטר מלמיתצ ריפתא לעני אס כן שכיחא היא אלה ודאי" לא מפטר אלה צשעה שהוה עוסק צה כגון טלית של אצידה ושוטמה לנורכה" או צהמה שנותן לה מוונות דלא שכיחא צצאותה שעה יצא עני לשאל ממנו ונריך לומר דהכא נמי איירי צכי האי גוונא דאי מיטרדי צקיוס מנוה סוכה הוה מצטלי ממנו" ובבבבב בדרך פרט לחתן. ואף על גב דהוה נמי צמנוה טריד אינטריק מרי קראי דאי הוה כתיב חד כיון דחתן לאו צהדיא כתיב צקרא הוה אמינא לא פטר הכמוצ אלה טורה ועושה מנוה צדיים או מהלך צמנוה אצל חתן שהוה יושב וצטל ואינו עוסק אלה מחצצ צצעילה לא פטר הכמוצ הלכך מקרא יתירא אשמעינן דפטור מק"ש דטריד צמחצת צעילה כך פי' צקונטרס וסוגיא דשמעתין משמע דמזבולכת דרך ממעט האי דצמנוה קא עסיק וצשילהי פ"ק דצרכות (דף טו.) הגרסא להפך דגרס התם" צצצתן פרט לחתן וצלכתך דרך פרט לעוסק צמנוה וגירסא זו נראה דהכי משמע קרא צצצת דידך הוה דמיחייבת צק"ש ולא צצצת דמנוה שאתה יושב ומחצצ צצעילת מנוה וצלכתך ממעט עוסק צמנוה דמשמע צלכת דידך ולא צלכת מנוה ומחתן לא הוה ידעינן שאר עוסק צמנוה דלמנא שאני חתן שאין נקל לו כל כך להסיר הטיירדא מלצו אע"פ שצטיירדא דרשות מיצעי ליה ליחוציה דעמיה ולהסיר מחצצת טרדתו: **שקרי נאמר** בהן פאר. לקמן" צשמעתין מפרש מדקרא אמר ליה רחמנא ליחוקאל פארך חצוש עליך את הוה דמיחייבת אצל כולי עלמא פטירי והא דמשמע ליטנא" שהטעם חלוי משום דאיקרו פאר ואצל לאו צר פאר הוה וכשמחפאר מראה צעלמו שאינו אצל לא אתא למימר אלה דלא ילפינן מהכא לפוטרו משאר מנות דשאני תפילין דאיקרו פאר וא"ת ומאי שנא גצי תפילין דאמרין דדוקא ליחוקאל קאמר ליה ולא לשאר אצלים וגצי חלמוד תורה אמרינן פ"ק" דמועד קטן (דף טו.) אצל אסור צת"ת מדאמר ליה רחמנא ליחוקאל האנק דוס דעצדי שאר אצלים כיחוקאל ויש לומר דצצצרי תורה ששינה צו הכמוצ מכ"ע אינה לן למימר משום דאצל אסור צצצרי תורה אצל צתפילין אמאי הונרך לומר לו שייח תפילין אס לא צצציל שהייתי צצור לאוסרו: מישאל

צמחצת צעילה כך פי' צקונטרס וסוגיא דשמעתין משמע דמזבולכת דרך ממעט האי דצמנוה קא עסיק וצשילהי פ"ק דצרכות (דף טו.) הגרסא להפך דגרס התם" צצצתן פרט לחתן וצלכתך דרך פרט לעוסק צמנוה וגירסא זו נראה דהכי משמע קרא צצצת דידך הוה דמיחייבת צק"ש ולא צצצת דמנוה שאתה יושב ומחצצ צצעילת מנוה וצלכתך ממעט עוסק צמנוה דמשמע צלכת דידך ולא צלכת מנוה ומחתן לא הוה ידעינן שאר עוסק צמנוה דלמנא שאני חתן שאין נקל לו כל כך להסיר הטיירדא מלצו אע"פ שצטיירדא דרשות מיצעי ליה ליחוציה דעמיה ולהסיר מחצצת טרדתו: **שקרי נאמר** בהן פאר. לקמן" צשמעתין מפרש מדקרא אמר ליה רחמנא ליחוקאל פארך חצוש עליך את הוה דמיחייבת אצל כולי עלמא פטירי והא דמשמע ליטנא" שהטעם חלוי משום דאיקרו פאר ואצל לאו צר פאר הוה וכשמחפאר מראה צעלמו שאינו אצל לא אתא למימר אלה דלא ילפינן מהכא לפוטרו משאר מנות דשאני תפילין דאיקרו פאר וא"ת ומאי שנא גצי תפילין דאמרין דדוקא ליחוקאל קאמר ליה ולא לשאר אצלים וגצי חלמוד תורה אמרינן פ"ק" דמועד קטן (דף טו.) אצל אסור צת"ת מדאמר ליה רחמנא ליחוקאל האנק דוס דעצדי שאר אצלים כיחוקאל ויש לומר דצצצרי תורה ששינה צו הכמוצ מכ"ע אינה לן למימר משום דאצל אסור צצצרי תורה אצל צתפילין אמאי הונרך לומר לו שייח תפילין אס לא צצציל שהייתי צצור לאוסרו: מישאל

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טרד וכו' דאינו יכול:

תורה אור השלם

(א) וְשָׁנִיתָם לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בָם בְּשַׁבְּתֶיךָ בְּבִיתְךָ וּבְלִבְיָיִךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשַׂבְּתֶיךָ וּבְקוֹמֶיךָ: (דברים ו, יז)

(ב) וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טָמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָבֹלּוּ לְעֵשֶׂת הַבָּסֶסֶח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרָבוּ לַפְּנֵי מִזְבֵּחַ וַיִּלְבְּשׁוּ אֶתְרֵן בַּיּוֹם הַהוּא: (במדבר י, י)

ליקוטי רש"י

א"ת בבית סאתים. אם היה היקפו יותר על צית סאתים אין מטלטלין צו אלה חרבע אמות ואפילו נטעו ממחילה לנך דהוי מוקף לדירה [שם צט:]. משום דהוי דירה שתשמישה לאויר. לעולם שנטעו ממחילה לנך והיקף לדירה הוה אצל לירה זו אינה עשויה לנורך חוכה אלה לנורך אור שחונה לה לדור שס שומרי השדות ועשויה להליל מן החמה ואין מטלטלין בדירה זו אלה צית סאתים כדמניא צ"ש (דף כב.) כלל אמר ר"ש כן אלעזר כל אור שתשמישו לדירה כגון ליר וספר ומוקפה וחנר ואפילו י' כורים מותר וכל דירה שתשמישה לאויר כגון צורגין שצדקות צית סאתים מותר יותר מצית סאתים אסור דלאו לירה הוה דעל כחו הוה דל שס [שם טו.]. אינה לדור צה תמיד אלה להסמוך צה שומרי השדה [שם ק.]. גבחה עשרה. דלמריקן גוד אסיק מחילותיו כל סביבותיו והרי הוה מוקף. וכן נקט. אחד מנייקי הסלעים. והוה ב"ת אמות עד בית סאתים. האיל ושצת צאור מחילותיו נעשית ציתו וכולו כארבע אמותיו הוה הלכך מהלך את כולה וחונה לה אלפים אמה, אצל אי הוה טפי מצית סאתים אין מחילותיו מועילות לו שהיקף שאינו עשוי לדירה אינו מועיל אלה לצית סאתים, להכי נקט מארבע אמות וליך דאם היה פחות מ"ד אמות מאי מהלך את כולה איכא ומחילותיו מאי מהני צללו מחילה נמי מקום לכל אדם ד' אמות צפרק מי שהוליאוחו (לקמן דף מ"א.). ושבולות מקיפות אותה. שהינה גצוה גצוהין י' עסקין [שם טו.]. ובבבבב בדרך פרט לחתן. ואע"ג דחתן נמי צהולא לאו קראי דאי הוה כתיב חד כיון דחתן לאו טריד אינטריכי להו מרי קראי דאי הוה כתיב חד כיון דחתן לאו צהדיא כתיב צקרא הוה אמינא לא פטר הכמוצ אלה טורה ועושה מלאכת מנוה צדיים או מהלך למנוה אצל חתן שהוא יושב וצטל ואינו עוסק אלה טריד צמחצת צעילה לא פטר הכמוצ הלכך מקרא יתירא אשמעינן דפטור מק"ש דטריד צמחצת צעילה: מואי משמע. מהני קראי פרט למנוה: כי דרך. הולך דרך סחורה: מי לא עסקינן בו'. וכי אינך יכול לכלול צמקרא דרך מנוה עם הרשות והא דרך סתמא כתיב ומשמע נמי דרך מנוה וקאמר רחמנא ליחייב לקרות: אם בן. דצדך מנוה נמי קאי לכמוצ צלכת דדרך: שריד. לצו טרוד צמחצת צעילה ומסתצרה כי פטריה קרא משום טירדא פטריה (א) ואינו יכול לעסוק צשנים כאחד: כונם אלמנה לא שריד. ויכול לקיים את שתייהן: אי משום שירדא בו'. האי דפריך משמע ליה דטרדתו פוטרתו לפי שאינו יכול לכוון את לצו והלכך אפי' טצעה ספינתו דטרוד צנערו ליפטר: שנאמר בהן פאר. כדלקמן" ואצל לאו צר פאר הוה וכשמחפאר מראה צעלמו שאינו אצל: חתן שריד שירדא דמצוה. ואשמעינן קרא דלא מיחייב להסיר דעתו ממחצת מנוה ראשונה צצצל זו הצאה עליו אלה יעסוק צראשונה ויתן לצו להיות צקי צצצ: שירדא דרשות. שאף על פי שהוא חייב לנהוג צצילות של נעילה רחילה וסיכה" להראות כבוד ממו אינו חייב להצטער: והעוסק במצוה דפטור מהכא נפקא. משצתן צציתן: ויהי אנשים וגו'. צצפת מדצצ" קרא צצנה השנית ליציאת מצרים: הכי

כד א מיי פט"ו הל' ד ופכ"ו הלכה ד מהלכות שצט ופ"ו מהל' עירובין הלכה ד סמג לאוין סה ועשין דרצנן א טו"ש"ע א"ת ס' שזו סעף צ: בה ב מיי פ"ד מהל' ק"ש הלכה ס סמג עשין יח טו"ש"ע א"ת ס' ע סעף ג: בו ג מיי פ"ד מהלכות אצל הלכה ט סמג עשין דרצנן צ טו"ש"ע א"ת ס' לת סעף א וטו"ש"ע י"ד ס' שפ סעף א וס' שפ סעף א:

רבינו חננאל

יותר מבית סאתים. ושנינן התם כדקתני טעמא משום דהויא תשמישתיה לאויר. כלומר אין שם בית וכל דירה שתשמישה לאויר אין מטלטלין בה יותר מבית סאתים ת"ש שבת בתל שגבחה כו' פשוטה היא: מתני' שלוחי מצוה פטורין מן המצוה. מנא לן דתייך שבבתך בביתך פרט לעוסק במצוה ובלכתך בדרך פרט לחתן ודייקי' מדהוה ליה לקרא למיכתב ובלכת בדרך המשמע אע"ג דאזיל לדבר מצוה חייב וכתב בלכתך במשמע בלכת בדרך דהוה רשות מיחייבת למקרי ק"ש אבל בלכת דמצוה פטירת ש"מ העוסק במצוה פטור מן המצוה אחרת. הא דתניא פרט לחתן הוה דכנס בתולה דטריד טירדא של מצוה ולפיכך פטור אבל מאן דטריד טירדא דרשות כגון שטבעה ספינתו וכיוצא בו חייב בכל מצות ואפי' אבל חייב דאמר מר אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין מפני שנא' בהן פאר והני מיילי ביום ראשון בלבד וכן הכונס את האלמנה חייב לקרא ק"ש. הא מהתם נפקא יהי אנשים אשר היו טמאים וגו' נורשאי ארונו של יוסף יהי דברי ר' יוסי הגלילי

הגהות וציונים

[א] יש להוסיף דבתיב שבו (בארות המים): [ב] בדפ"ד איתא צצמור ובתוס' העתיקו צצמור: [ג] נדצ"ל בפסח מדק"ך איירי קרא: [ד] צ"ל מעובדא (בארות המים): [ה] צ"ל פמצותין (דפ"ד) וכו' בתוס' הרא"ש: [ו] צ"ל לישנא דרש"י (בארות המים): [ז] צ"ל פ"ק בתרא:

לעזי רש"י

ורש"י"ה. פירוש נקט, גומא. אחד מנייקי הסלעים (רש"י עירובין דף טו ע"א ד"ה וכן נקט ועיין רש"י מגילה דף יט ע"א ד"ה גממיות וקידושין דף סא ע"א ד"ה נלגני ורש"י איוב ג, ו).

גצוה סביב מלקורו ושצלים [שם טו.]. ובבבבב בדרך פרט לחתן. ואע"ג דחתן נמי עוסק צמנוה הוה אי לאו קרא יתירה לא נפקא לן מקרא קמא דכיון דעוסק צמנוה לא כתיב צקרא צהדיא אלה מיעוטא צעלמא הוה דקא דרשין מצינן ומשמעינן מיניה עוסק צמלאכת מנוה לחיכא טרדא אצל חתן דטרדא דמחצתה צעלמא הוה שמתצצ על עסק צחוליס אי לאו קרא יתירה לא אשתעוט. הכונם את הבתוליה פטור. שטרוד צמחצת צעילת מנוה. כי דרך. צצצתן וצלכתך הוקפו לדרך. מי לא עסקינן בו'. כלומר מללן דצצצך רשות וחדא איירי קרא הא קרא דך סתמא כתיב וממילא משמע נמי מיניה דך מנוה ואפילו הכי אמר רחמנא ליכרי [ברכות יא.]. שנאמר בהן פאר. פארך חצוש עליך (יחוקאל כד) ואצל מעולל צעפר קרטו וראשו ואין זה פאר לתפילין (כתובות ו.). שריד טרדא דמצוה. וכיון דאין מיעוט צעלמא דרשין פרט לחתן משמייך אס ממעטת מיניה טרדא למנוה (ברכות טו.).